

LSD

LSD

Az LSD (lizergsav-dietilamid; a mozaikszó a német „Lysergsäure-diethylamid” névből ered) az **anyarozs** (*Claviceps purpurea*) nevű gomba által termelt lizergsav vázú **alkaloidok** fél**szintetikus** származéka. A **legerősebb klasszikus hallucinogén** anyag, gyorsan kialakuló hatással. Utcai nevek: „**acid**... „**sav**... „**bélyeg**... „**trip**” stb.

Érdekesség: Állítólag a Beatles „Lucy in the Sky with Diamonds” című számának címében nem véletlenül ezek a kezdőbetűk szerepelnek...

Története

Az **anyarozs** (*Claviceps purpurea*) egy a rozst fertőző kórokozó gomba, amely a kalászon varjúkőrömnak nevezett képződményeket alkot.

Biológiai hatásait már az ókorban ismerték, kínai és görög orvosi szövegekben említik a szülészetben való felhasználását.

A középkorban Európa nyugati és északi vidékein általános volt a rozs termesztése, ebben az időszakban többször is előfordult, hogy tömeges megbetegedéseket okozott a rozsliszt anyarozssal való fertőzöttsége.

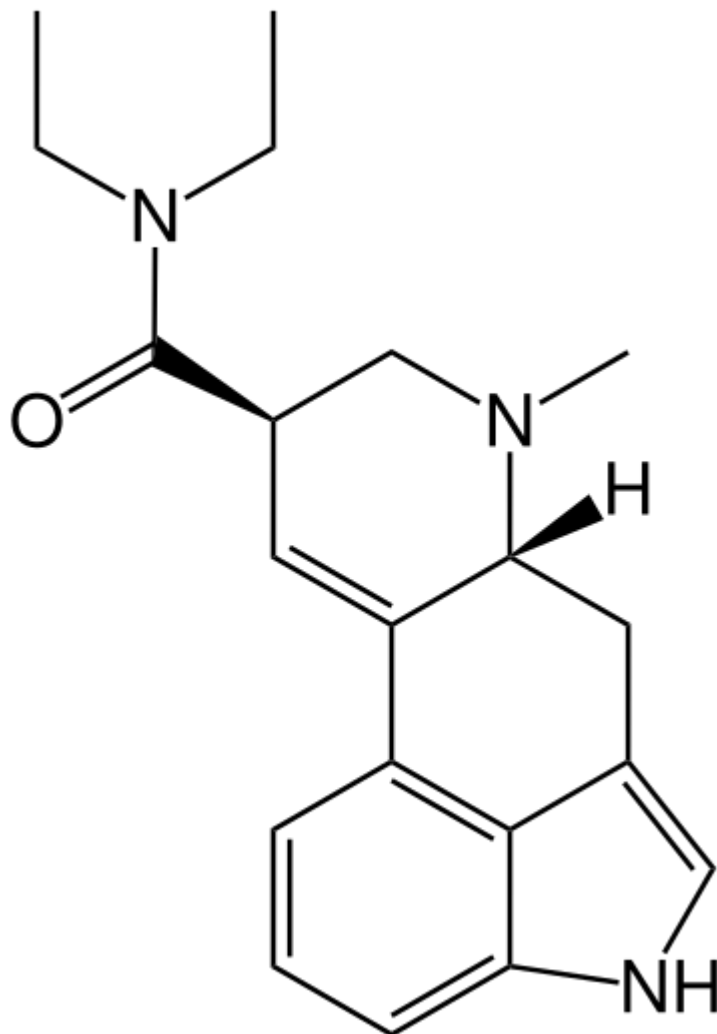

commons.wikimedia.org

A betegséget **Szent Antal tüze**nek nevezték, a végtagok égő érzésével, majd megfeketedésével, elhalásával, valamint [epilepsziás](#) görcsökkel járt. Sokáig nem kötötték ezeket a megbetegedéseket az anyarozshoz; eleinte Isten büntetésének, később valamilyen járválynak hitték.

A 17. században egy német botanikus, Otto Freiherr von Münchhausen azonosította a kórokozó gombát. Ezután a bábák gyakran használták szülés megindítására, illetve szülés utáni vérzéscsillapításra, ám használata nem veszélytelen.

A 20. század elején számos alkaloidot vontak ki a gombából és azonosítottak, ilyenek például az **ergotamin**, ergometrin és ergokriptin. Félszintetikus származékaikat ma is használják migrén kezelésére, vérzéscsillapításra.

Az LSD felfedezése: 1938-ban **Albert Hoffmann**, a svájci Sandoz gyógyszergyár vegyésze az **ergotamin származéka**ival kísérletezett, amikor az egyik vegyszerből egy porszemnyi véletlenül a szájába került. Élénk optikai **hallucinációk**at, álomszerű állapotot tapasztalt, melyek néhány órán belül elmúltak.

Az ezt követő évtizedekben az LSD-vel sok emberi hatásvizsgálatot végeztek, és széles körben elterjedt a használata utcai szerként is. Számos művész hozzájárult az LSD-kultusz kialakulásához, pl. **John Lennon**, **Aldous Huxley** és **Ken Kesey**.

Használata új képzőművészeti és zenei irányzatokat inspirált, és társadalmi változásokat idézett elő – főként Amerikában ám az aktuális társadalmi rendet elutasító mozgalmakkal való összefonódása miatt a 70-es években a legtöbb országban illegális szerré vált, és ettől kezdve veszített a népszerűségéből.

Illegális droghasználat

Általában szájon át fogyasztják. Az LSD a **legerősebb hallucinogén**, szokásos adagja 50-200 mikrogramm (a gramm milliommód része). A „**terápiás ablak**” nagyon széles, hiszen szuperkicsi hatékony **dózis**a ellenére túladagolásból eredő haláleset nem ismert.

Ezt a kis mennyiségű port feloldják, és apró papírnégyzeteket, „**bélyegeket**” itatnak át vele. A bélyeget a használó a nyelvére helyezi, úgy oldódik ki az anyag. Régebben zselatinba is keverték, melyeket szintén kis négyzetekként árultak („ablaküveg”).

Az LSD hatása 20-30 percen belül kialakul és a dózistól függően 5-10 órán át is tart. **Geometrikus, mozgásos vizuális illúziók**, utóképek, nagyobb dózisnál hallucinációk is jellemzőek.

Hívei szerint segít az önmegismerésben, a tudattalan feltárásában. A fogyasztó hullámzó **hangulatváltozásokat**, nevetőrohamot, figyelmi- és emlékezeti zavarokat tapasztalhat. Használata során viszonylag gyakoriak a kellemetlen élmények („**bad trip**”) és a **flashback** jelensége – a használók 20-30%-a tapasztal ilyet –, hosszútávon pedig nem ritka a **szorongásos zavarok** kialakulása. Néhány esetben maradandó személyiségváltozást, **pszichotikus** állapotot is leírtak.

A hallucinogén hatások a **szerootonin-receptorok**on kifejtett hatásával magyarázhatóak, ezeken kívül például még dopamin és noradrenalin receptorokon fejt ki – lényegesen gyengébb – serkentő hatást. Utóbbi hatása hozzájárul ahhoz, hogy emeli a pulzusszámot. Kimutatták azt is, hogy közvetve növeli az **oxitocin** szintjét a vérben, ami magyarázhatja a szerhasználók által gyakran tapasztalt **érzelmi nyitottságot**.

Animáció: Az LSD hatásmechanizmusa

Animáció: Az LSD hatásmechanizmusa

Az LSD **felezési ideje** a szervezetben 3-4 óra, a máj enzimek átalakítják, az így keletkezett anyagot a vese választja ki. A folyamat lassú, ezért a vizeletből napokkal a fogyasztás után is kimutatható.